

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, BIRŽELIO – JUNE 14, 2011 • Vol. CII Nr. 78

Kaina 75 c.

NEWSPAPER – DO NOT DELAY – Date Mailed 06-13-11

PERIODICALS

ŠIAME NUMERYJE:

Naujas žurnalo „Pasaulio lietuvis“ redaktorius – London mieste, Jungtinėje Karalystėje (JK), gyvenantis Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos (PLJS) pirmininkas Kęstas Pikūnas – 10 psl.

- Tema: Lietuvos nacionalinis saugumas – 2
- Gal nepaiškinta, gal neišgirsta – 3
- Nauja mokslo šaka – pozityvioji psichologija – 3
- Cleveland tarptautiniame filmų festivalyje – 78,000 žiūrovų – 4
- Iškilms Šv. Kazimiero vardo kapinėse – 5
- Daugiašakė vysk. J. Staugaičio veikla – 6
- Šventadienis – 8
- Gyvenimo nuotrupos (21) – 8
- Sveikata – 9
- Trėmimams iš okupuotos Lietuvos – 70 – 11

Valiutų santykis
1 USD — 2.41 LT
1 EUR — 3.45 LT

Minime Gedulo ir vilties dieną

Lietuvoje ir išeivijoje birželio 14-ąją minima Gedulo ir vilties diena. Karštą 1941 m. birželio 14 dieną gyvuliniuose vagonuose iš Lietuvos į tremtį buvo išvežta per 30,000 žmonių. ELTA nuotr.

Lietuva dalyvaus „EXPO 2015“ parodoje Milane

Vilnius (BNS) – Lietuva dalyvaus pasaulinėje parodoje „EXPO 2015“ Milane. „Planuojama, kad per 6 parodos mėnesius Lietuvos paviljoną ap-lankys 2–3 mln. svečių, kuriems bus pristatomi lietuviški maisto produktai. Parodos metu tikimasi lietuviškų gaminių parduoti už kelis milijonus litų“, – teigiama Vyriausybės pranešime. Anot pranešimo, pagrin-

dinė šios parodos tema – planetos mityba, gyvenimo energija – itin aktuali savitas kulinarines tradicijas turinčiai ir tautinį paveldą puoselėjančiai, natūralius ir aukštos kokybės maisto produktus eksportuojančiai bei naujų rinkų nuolat ieškančiai Lietuvai.

Italija tikisi, kad parodoje dalyvaus mažiausiai 130 pasaulio valsty-

bių ir ją aplankys daugiau kaip 20 mln. žmonių, iš kurių 30 procentų bus atvykę iš kitų Europos ir pasaulio valstybių. Už šalies pasirengimą dalyvavimui šioje parodoje atsakingos Aplinkos ir Žemės ūkio ministerijos. Aplinkos ministerijos duomenimis, dalyvavimas parodoje šalies biudžetui galėtų atsieiti beveik 14 mln. litų.

New York paminėta Gedulo ir vilties diena

New York (URM) – New York Apreiškimo bažnyčioje ir parapijos salėje birželio 12 dieną Lietuvos generalinis konsulas New York Valdemaras Sarapinas kartu su susirinkusiais New York ir jo apylinkių lietuviams paminėjo Lietuvos žmonių trėmimų į Sibirą pradžios 70-metį.

Savo pranešime V. Sarapinas kalbėjo apie didžiulę trėmimų žalą tautos genofondui, tautinei savimonei, kultūrai ir pabrėžė, kad laikas nepajėgus ištrinti šios tragedijos iš tautos atminties. Jis taip pat kvietė visus žvelgti į ateitį su tikėjimu ir viltimi, nes birželio 14-oji yra ne tik gedulo, bet ir vilties diena. „Vilties, kuri palaikė mūsų tremtinius sunkiausiomis ir juodžiausiomis jų gyvenimo dienomis. Vilties, kad 1941 metų birželio įvykiai daugiau niekada nepasikartos“, – kalbėjo V. Sarapinas.

Iškilmingo minėjimo metu lietuvių poetų eiles apie trėmtinių gyvenimą Sibire skaitė buvęs tremtinys Vytautas Čereška, ištraukas iš Rūtos Šepetytės knygos „Between Shades of Gray“ („Tarp pilkų debesų“) skaitė Laurynas Vismanas, Mikalojaus Konstantino Čiurlionio kūrinius atliko jaunas pianistas Arthur Wilson. V. Sarapinas kartu su New York apygardos Lietuvių Bendruomenės vadovais padėjo vainiką prie kryžiaus Lietuvos tremtiniams atminti.

Lietuvos generalinis konsulas New York V. Sarapinas kalbėjo apie didžiulę trėmimų žalą tautos genofondui, tautinei savimonei, kultūrai. URM nuotr.

DRAUGAS 4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

TELKINIAI

Cleveland, OH

Cleveland tarptautiniame filmų festivalyje – 78,000 žiūrovų

DR. VIKTORAS STANKUS

Cleveland 35-tasis tarptautinių filmų festivalis, kurio programoje – 280 filmų iš 60 pasaulio valstybių ir kuriame apsilankė 78,000 žiūrovų, vyko kovo 24–balandžio 3 d. pačiame miesto centre, istorinio Tower City – „City Within a City” – 1918–1928 m. statytų pastatų didingame architektūriniame ansamblyje. Jame įsikūrusi traukinių stotis Cleveland Union Terminal (traukiniai iš oro uosto bei miesto ir priemiesčių vežė tiesiai į filmų festivalį), dangoraižis „Terminal Tower” (iki 1967 m. už New York ribų antras aukščiausias Amerikoje), o trijose arkadose – šimtai įstaigų, tarp jų – restoranai, maisto užėigos (food court), parduotuvės, viešbutis „Renaissance Hotel Cleveland” ir vėliau prijungtas „Ritz Carlton” ir „Tower City Cinemas” su vienuolika kino teatrų, kuriuose ir buvo rodomi festivalio filmai.

Festivalio tikslas belstis į socialinę, demokratinę sąžinę ir paskatinti žiūrovus prisijungti prie procesų. Filmus stebėjo Lietuvos Respublikos gen. garbės konsulė Ingrida Bublienė, Romas Bubllys, dr. Viktoras Stankus, festivalyje teko matyti ir kitų lietuvių. Visų matytų filmų neįmanoma viename straipsnyje apibūdinti, tad pasitenkinsiu tik tais filmais, kurie galėtų būti įdomūs lietuviams.

Pristatytas naujas filmo žanras – „mockudrama”

Šveicarų režisierius Jean-Stephane Bron filmo „Cleveland Vs. Wall Street” režisierius, kurio premjera įvyko Cannes filmų festivalyje ir kuris žiūrovų buvo priimtas atsistojus, su plojimais, pareiškė Šveicarijos televizijai, kad Cleveland yra centrinis taškas – „Ground Zero” – kovoje prieš Amerikos bankų pradėtą nepagrįstą namų paskolų (subprime mortgages) įpiršimą žmonėms, ilgainiui tų namų atėmimą, daugiausia sukeltą Amerikos miestų, jų gyvenamųjų rajonų nualinimą. Tų dau-

Filmų festivalyje apsilankė ir LR gen. garbės konsulė Ingrida Bublienė su vyru Romu Bubllyu (d.), kairėje – straipsnio autorius.

giausia bevečių, nepagrįstų paskolų pardavimas Amerikai ir pasauliui, kaip pagrįsta saugumo investicija, atvedė prie Wall Street investicinių bankų (pradėjusių šią žalingą praktiką) žlugimo ir sukėlė globalinį ekonomikos nuosmūkį.

Režisierius Bron filmuoti pasirinko Cleveland, nes 2008 m. sausio mėnesį Cleveland miestas, atstovaujamas advokato Josh Cohen šešių advokatų komandos, padavė 21 didžiausią investicinį banką, atstovaujamą Wall Street 63 advokatų, į teismą. Mat bankai yra atsakingi už „foreclosures”, miestui ir kituose šalies miestuose padarytą finansinę žalą.

Aukščiausias federalinis teismas pareiškė, kad nėra kaip įrodyti Wall Street kaltę ir užkirto kelią tolimesnei Cleveland bylai. Bron nutarė sukurti naują dokumentinio filmo žanrą – ne „docudrama”, bet „Mockudrama”. Jis sukūrė „Mocktrial” – netikrą teismą, bet su oficialiais teismo rūmais, teisėju, tikrais advokatais, atstovaujančiais Cleveland bei Wall Street, su tikru prisiekusiųjų nusprendžiu.

Filme teismas nusprendžia, kad Wall Street yra kaltas, atsakingas už miesto žalą. Tikrovėje dėl federalinio

teismo sprendimo Cleveland pateikė apeliaciją, o praktiškai per miesto Housing Court, apskrities teismus, apygardos federalinius teismus verčia investuotojus nuo Los Angeles iki New York sumokėti miestui dėl jų veiksmų patirtą žalą. Bron filmą „Cleveland Vs. Wall Street” Europoje jau matė 120,000 žiūrovų.

Filmas apie kovą prieš Cleveland mafiją

Clevelandiečiams buvo itin įdomu žiūrėti dokumentinį filmą „Danny Greene: The Rise and Fall of the Irishman” apie airių kilmės Cleveland legendinį našlaitį, vargšams dosnų gangsterį, FBI informatorių. Danny Greene, būdamas dar vaikas prisiekė, jog užaugęs ir tapęs gangsteriu savarankiškai sunaikins Cleveland italų mafiją. Užsikabinęs auksinių keltų kryžių, semdamasis stiprybės iš airių legendų ir istorijos, jis iškėlė Airijos vėliavą ir pradėjo karą prieš mafiją.

Mafija bandė jį nesėkmingai nušauti, susprogdinti, bet Danny Greene nepasidavė – jis sėkmingai šaudė, sprogdino ją. Išsigandusi Cleveland mafija prašė talkos iš Los Angeles ir New York mafijų. Galų gale ji su Danny Greene susidorojo. Bet jo mirtis pasiekė tikslą, nes Cleveland FBI susekė Cleveland šamokslininkus, kurių vyriausieji, įbauginti ilgų metų kalėjimo, išdavė mafijos vadus New York, Los Angeles ir kitur, ir taip FBI galutinai parklupdė Amerikos mafiją.

Šį dokumentinį filmą jo prodiuseris ir režisierius Tommy Reid sukūrė pagal policijos vado Rick Porrello knygą „To Kill the Irishman: The War That Crippled the Mafia”.

Cleveland – pasaulio polkos sostinė

Filme „Polka! The Movie”, sukurta Slovėnijos televizijos, susipažįstame su Cleveland mieste sukurta autentiška Amerikos meno forma „Cleveland Style Polka”. Šios rūšies polka skiriasi nuo čekų, lenkų polkų, nes apjungia džiazą, ragtime ir coun-

try muzikos stilių elementus ir naudoja ne tik garsų slovenų „Botton Box” akordeoną, bet ir gitarą, kontrabosą, bandžą ir saksofoną.

Ši linksma muzika paplito po visą Ameriką, 40-tame dešimtmetyje nuvargusioje nuo Antrojo pasaulinio karo. Ją toliau išpopuliarino Amerikos „Polka King” Frankie Yankovic (kaip ir Danny Green užaugo tame pačiame Collinwood rajone, greta lietuvių rajono), kuris laimėjo muzikos „Grammie” premija, o muzikos konkurse prieš džiaz legendą Duke Ellington. Šiandien Cleveland – Style Polka Hall of Fame muziejus puoselėja šio stiliaus polką, kuri veši Amerikoje, Kanadoje, Europoje – Škotijoje, Olandijoje, Slovėnijoje ir kitur. Amerikoje yra apie 200 slovenų orkestrų.

Slovenų jaunimas dabar groja ir „Rock and Roll Rifts”, nes rock & roll irgi gimė Cleveland. Šis miestas tapo ne tik rock & roll, bet ir pasaulio polkos sostine.

Filmai socialinėmis, gamtos apsaugos temomis

Filmas „There Once Was An Island” socialine tema vaizduoja, kaip, kylant vandeniui dėl pasaulinio klimato šilimo, Ramiajame vandenyne skęsta Polinezų sala; filmas „Kinyarwanda” rodo šiurpų Ruanodos genocidą ir šios šalies genčių bandymą šiandien tarpusavyje sugyventi.

Filmo herojė priminė lietuvių O. Šimaite

Režisierės Rose Bosch filme „The Round Up” rodoma, kaip su naciais kolaboravusios valdžios prancūzų policija per vieną dieną 1942 metais suvarė 13,000 Paryžiaus žydų, tarp jų 4,000 vaikų, ir uždarė sausakimšai stadione be atviro dangaus, be maisto, be vandens.

Filma, paremtą Cleveland Maltz Museum of Jewish Heritage Promoting Tolerance and Diversity bei Milton ir Tamar Maltz šeimos fondų, žiūrovams pristatė muziejaus docentas Nate Arnold. Mane pastebėjęs jis tarė: „Dr. Viktorai, koks gražus sutapimas mūsų bendruomenėms, kad tu čia esi. Vis atsimename, kaip sėkmingai kreipeisi į JAV prezidentą Ford, kad jis paprašytų sovietus, jog šie išleistų iš Sovietų Sąjungos, sovietų okupuotos Lietuvos Mila Girsh šeimą.”

Filme „The Roundup” jauna didvyrė prancūzė, protestantų tikėjimo pasišventusi gailėstingoji seselė, savanoriškai rizikuodama savo sveikata dieną naktį gelbėjo suvarytas žydų šeimas, vaikus. Ji tą darė tol, kol vaikai ir tėvai atskirais vagonais nebuvo ištremiti į mirtį Vokietijoje.

Lietuviams jaunos protestantės istorija primena kitą drąsią jauną moterį lietuvaite Oną Šimaite, kuri per nacių okupaciją Vilniuje slėpė žydų vaikus.

Nukelta į 5 psl.

CIFF vadovybė džiaugėsi tarptautiniu filmų festivaliu (antras iš k.): direktorius Patrick Shepherd, prie mikrofono vykdomoji direktorė Marcie Goodman, dešinėje – meno direktorius Bill Guentzler; nuotraukoje trūksta štabo prezidento Jules Belkin.

V. Stankaus nuotr.

Šaulių garbės sargyba.

„Kolumbo vyčių“, karo veteranų, šaulių garbės palyda kunigams, vykstantiems į pamaldas.

Iškilmės Šv. Kazimiero vardo kapinėse, priklausančiose Čikagos vyskupijai

ANTANAS PAUŽUOLIS

Šv. Kazimiero kapinės buvo pašventintos 1903 metais pirmųjų ateivių iš Tėvynės Lietuvos. Jau to meto lietuviai suprato, kad tautos gyvenimas nesibaigia viena karta. Jų siekiai likti lietuviais, palaikant ryšį su anksčiau mirusiais per kartų kartas, tampa nemirtingais – yra sakęs didysis kovotojas dėl šių kapinių lietuviškumo a. a. Algis Regis.

Gyvųjų ir mirusiųjų bendravimui nėra geresnės vietos kaip savos kapinės. Kapinių žemės pirkimui reikėjo surinkti nemažai kapitalo, surburti gausių pasiryžėlių. Surinkus didesnį kapitalą, buvo nupirkta nemažas žemės plotas pietvakariuose, gana toli nuo miesto centro. Nupirkto žemės valdymas patikėtas parapijų išrinktam asmeniui. Kapinių valdytojai labai gerai tvarkė kapines, net teikdavo piniginę paramą lietuviškai veiklai. Jų sumanumo dėka ilgainiui buvo nupirkta daugiau žemės kapinėms praplėsti.

Laikui bėgant, Šv. Kazimiero

kapines valdyti ėmė Čikagos vyskupija, kuri ėmėsi kai kurių pakeitimų. Pirmiausia buvo nuimtas užrašas „Lietuvių Šv. Kazimiero kapinės“, vietoj jo atsirado „Catholic Cemetery“. Lietuviams buvo padaryta didelė skriauda. Buvo dedama daug pastangų gražinti lietuviams brangų vardą. Ypač daug dėl to kovojo A. Regis ir Sklypų savininkų draugijos valdybos nariai, kurie kreipėsi į kardinolą, tiesa, nesėkmingai.

Kadaise istorikas a. a. Jonas Dainauskas yra pastebėjęs, kad nors kapinės prarado lietuvišką užrašą, jos pasiliko lietuviškos. Jis taip pat yra sakęs, kad kapinėse lietuviškumas ir lietuviybė alsuoja, vos tik į jas įžengus. Kaip ilgai alsuos lietuviškumas, šių kapinių administratoriumi paskyrus Amerikos meksikietį ir pradėjus laidoti kitos tautybės ir rasės mirusiuosius, parodys ateitis.

Buvo daug vilčių dėta į paskirtą lietuvi kunigą – kapinių administratorių, bet laikas parodė, kad jis neturi galios, mat lietuvis kapinių valdytojas buvo iškeltas kitur. Matyt, vyskupija turi viešai neskelbiamų planų.

Dideli ir tušti kapinių plotai kelia apetitą, ypač vyskupiją spaudžiant finansiniams sunkumams. Siekiant užtikrinti pajamas, buvo bandoma išnuomoti kapinių vakarinę dalį parduotuvių statyboms. Vietinės apylinkės vadovui nepritarus, o lietuvių katalikų organizacijoms pasipriešinus, pardavėjų norai buvo atidėti ateičiai.

...

Palikime kapinių rūpesčius ateičiai ir grįžkime prie gyvųjų ir mirusiųjų susivienijimo maldoje. Tokias pamaldas per gegužės 30 dieną, Atminimo dieną, kas metai suruošia Šv. Kazimiero kapinių administracija. Pamaldos vyksta lietuvių ir anglų kalbomis, jose apsilanko daug lankytojų.

Šių metų pamaldoms vadovavo vyskupas Raymond Goedert, jam talkino kunigai: Antanas Gražulis, SJ, Robert Goedert, Jaunius Kelpšas, Augustinas Kulbis, prelatas Jonas Kuzinskas ir Antanas Saulaitis, SJ. Pamaldose dalyvavo Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos diakonas Vytautas Paškauskas.

Giesmės giedotojų jungtinis Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos ir Palaimintojo J. Matulaičio misijos choras, kuriam vadovavo muzikė Jūratė Lukminienė. Anksčiau giesmės giedotojų „Lietuvos vyčių“ choristai, bet, laikui bėgant, daugelis jų sulaukė brandaus amžiaus.

Pamaldų metu skaitinius lietuviškai skaitė Juozas Polikaitis, angliškai – Barbara Jerome Baumhart.

Pamaldose dalyvavo nemažas skaičius kapinių lankytojų, bet, nors oras buvo labai šiltas ir saulėtas, jų galėjo būti ir daugiau.

Pamaldose dalyvavo Lietuvos šauliai, Amerikos karo veteranai ir garbės sargyba, „Kolumbo vyčiai“. Dariaus ir Girėno, Don Varno karo veteranai visada įvažiavimą į kapines papuošia Amerikos vėliavomis.

Po pamaldų „Lietuvos vyčių“ 112-tos kuopos nariai ėjo lankyti savo mirusių narių kapų. Čia maldoms vadovavo kun. Augustinas Kulbis ir vytielis Robertas Rogers. Prie kiekvieno kapo buvo pasimelsta, paminėti mirusiojo nuveikti darbai šioje organizacijoje. Paskutinis sustojimas įvyko prie steigėjų paminklo.

Šiais metais mirusiųjų prisiminimui pagarbos vainiką, žvakę padėjo dvi jaunos ateitininkės Kristė Lapkutė ir Vija Kasniūnaitė, nes ateitininkai praėjusiais metais atšventė 100 metų jubiliejų nuo savo organizacijos įsteigimo.

Iškilmėms prie steigėjų paminklo vadovavo Sklypų savininkų draugijos valdybos pirmininkė Birutė Matutienė. Minėjimas pradėtas Amerikos ir Lietuvos himnais, kuriuos atliko jaunas muzikas-kompozitorius, solistas Martynas Matutis. Prelatas J. Kuzinskas pašventino garbės vainiką, žvakę ir sukalbėjo maldas už mirusius. Minėjimas baigtas giesme Marijos garbei ir padėka dalyviams, kurių, deja, nebuvo gausu.

Antanas Paužuolis – Sklypų savininkų draugijos reikalų vedėjas.

Cleveland tarptautiniame filmų festivalyje

Atkelta iš 4 psl. Naciai ją kankino penkias dienas, bet ji neišdavė, kur buvo paslėpti žydų vaikai.

O. Šimaitė stebuklingai ištvėrė tarydymą, nacių okupaciją ir karą, bet

Tower City pietinės arkados Skylight Concourse, kurio „Tower City Cinemas“ vienuolikoje kino teatrų vyko 35-tas Cleveland tarptautinių filmų festivalis.

jos sveikata buvo palaužta. Izraelio valstybė paskyrė pensiją ir pagerbė ją kaip pasaulio tautų teisuolę.

Festivalio uždarymo vakare buvo paskelbti laimėjusieji filmai. Geriausiu filmu buvo pripažintas „Dying to Do Letterman“ apie vėžiu mirštantį žmogų, kurio noras prieš mirtį buvo patekti į TV laidą „Dave Letterman Show“.

Festivalio bei Cleveland Public Theater steigėjui John Forman įteiktas apdovanojimas „Legacy Award“. Festivalio vadovybei buvo padėkota už sėkmingą darbą.

Dalyvaujant festivalyje iškilo sumanymas, jog ir lietuviai galėtų sukurti dokumentinį filmą. Stengsimės, lauksime įvairių patarimų, kaip įgyvendinti šį projektą.

Viktoras Stankus – odontologas, Kent State University lituanistinės programos rėmimo komiteto pirmininkas, vėliau – vicepirmininkas, JAV LB atstovas prie Ohio tarybos Helsinkio susitarimams remti. Buvęs Cleveland ALT'o vicepirmininkas informacijai, PLB seimo atstovas.

Asmenys, dalyvavę mirusių paminėjimo prie kapinių steigėjų paminklo iškilmėse (iš k. į d.): Antanas Paužuolis, Birutė Matutienė, Sklypų savininkų draugijos pirmininkė, kun. prelatas Jonas Kuzinskas, ateitininkų atstovės Kristė Lapkutė ir Vija Kasniūnaitė, solistas Martynas Matutis.

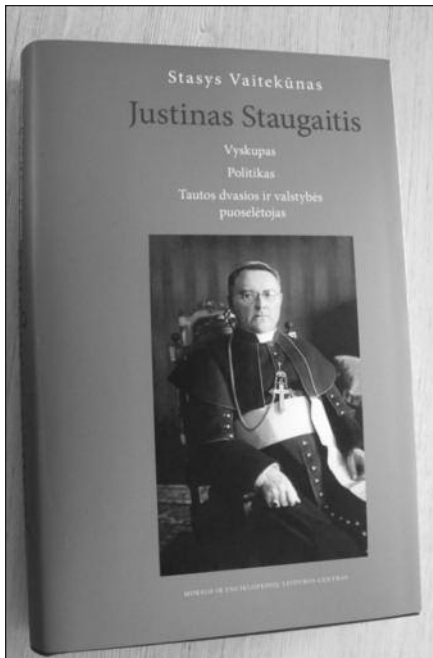
Zigmo Degučio nuotraukos

Daugiašakė vyskupo J. Staugaičio veikla

Pristatyta knyga apie vyskupą, Vasario 16-osios akto signatarą J. Staugaitį

ALGIS VAŠKEVIČIUS

„Justinas Staugaitis. Vyskupas. Politikas. Tautos dvasios ir valstybės puoselėtojas“, – taip vadinasi tik ką pasirodžiusi Klaipėdos universiteto geografo, profesoriaus Stasio Vaitekūno knyga apie neeilinę Lietuvos asmenybę.

Knygos apie J. Staugaitį viršelis.

Sūduvos krašte, Naumiesčio valsčiaus Tupikų kaime, penkių vaikų šeimoje gimęs būsimo vyskupas J. Staugaitis (1866–1943) mokėsi Marijampolės gimnazijoje, kuri išugdė labai daug to meto švietėjų. Kai jis baigė gimnaziją, motina jau buvo mirusi, o tėvas pareiškė, kad tolesniems

mokslams nėra pinigų ir teks grįžti į ūkį.

„Būsimo vyskupas tada sėdėjo ant slenksčio, skobė sau klumpes, kurių prireiks dirbant ūkio darbus ir verkė. Justiną išgelbėjo giminaičio kunigo palikimas – jis už gautus pinigus galėjo mokytis Seinų kunigų seminarijoje“, – pasakojo knygos autorius S. Vaitekūnas.

Rinkdamas faktus šiai knygai, jos autorius labai stebėjosi, kad vienas žmogus gali tiek daug nuveikti. Iš Lenkijos į Lietuvą sugrįžęs J. Staugaitis Marijampolėje įsteigė „Žiburio“ draugiją, ūkininkų kooperatyvą „Žagrė“, įkūrė pirmąsias senelių ir vaikų prieglaudas, pirmąjį Lietuvoje vaikų darželį, jis buvo vienas iš Mokslų akademijos steigėjų ir narių.

S. Vaitekūnas pasakojo, jog J. Staugaitis labai stengėsi, kad Marijampolėje atsirastų mergaičių progimnazija – mat to meto inteligentai dažniausiai vesdavo lenkaites, kurios buvo daugiau išsilavinusios, tad būsimo vyskupas vylėsi, kad išsilavinusios lietuvių bus labiau vyrų vertinamos. Lietuviškumas J. Staugaičiui visada buvo pats svarbiausias dalykas.

Naujos knygos puslapiuose atskleidžiamos skirtingos epochos, skirtingi išbandymai, tačiau vienas ir tas pats vyskupo J. Staugaičio apsisprendimas tarnauti Lietuvai, visų žmonių dvasinei ir materialinei gerovei, Tėvynės laisvei ir nepriklausomybei. Tarnauti net tada, kai viskas atrodo jau prarasta, net beviltiškiausioje padėtyje nebijant prarasti

Knygos autorius S. Vaitekūnas ilgai tyrinėjo vyskupo gyvenimą.

A. Vaškevičiaus nuotr.

save – tokį knygoje galima atrasti primirštą Vasario 16-osios akto signatarą, pirmąjį Telsių vyskupą, šioje vyskupijoje įsteigusį 12 naujų parapijų ir bažnyčių, 5 vyrų ir 12 moterų vienuolynų, 1927 metais įkūrusį Telsių kunigų seminariją.

Kai buvo kuriama ši seminarija, J. Staugaitis kreipėsi paramos į tuometę šalies valdžią, tačiau jos nesulaukė. Tada jis pasiuntė du kunigus į Jungtines Amerikos Valstijas rinkti aukų naujam seminarijai, ir parvežtų pinigų užteko, kad ji atsirastų. Tiesa, dar prieš tai po šio prašymo valdžia buvo atsiuntusi į vyskupiją tikrintojus, nors vyskupija nėra valstybės institucija.

Ne paslaptis, kad J. Staugaičio ir Lietuvos prezidento Antano Smetonos santykiai buvo labai įtempti. S. Vaitekūnas pasakojo, kad 1918 metais, pasirašius Nepriklausomybės aktą, A. Smetona išvyko į Vokietiją, o jo pareigas galėjo eiti antrasis žmogus po A. Smetonos – J. Staugaitis. Tačiau A. Smetona grįžo, išsivežė šeimą į Šveicariją, vėl išvyko – tuometiam Seimo vadovui buvo labai nelengva. Antrojo Seimo pirmininkas J. Staugaitis įėjo į istoriją dar ir dėl to, kad šis Seimas buvo vienintelis prieškarinio Lietuvoje, kuris dirbo visą kadenciją.

„J. Staugaitis galėjo būti paskirtas Kauno metropolitu, tačiau, manoma, tam sutrukdė A. Smetona, nes Vatikanas šį sprendimą turėjo derinti su Lietuvos prezidentu. Tuometis šalies vyriausybės vadovas Augustinas Voldemaras J. Staugaitį buvo net apskundęs popiežiui – pats vyko į Vatikaną. Tačiau vyskupas visada laikėsi savo nuostatų tiek visuomeninėje, tiek ir politinėje veikloje“, – teigė knygos autorius.

Savo darbus tikybos, moralės bei politikos temomis jis spausdino „Ūkininke“, „Šaltinyje“, „Vilniaus žiniose“, „Naujojoje Romuvoje“ ir kituose leidiniuose. Jis išleido 17 knygų ir parašė apie 350 straipsnių. Vyskupas mirė 1943 metų liepą, manoma, kad jam sveikatą pakirto sunkus pokalbis su vokiečių kariškiais dėl tuo metu kalintų kunigų. Vyskupas palaidotas Telsių katedroje.

Kruopščiai medžiagą apie šią neeilinę asmenybę surinkęs knygos autorius, profesorius S. Vaitekūnas sakė, kad šis žmogus buvo lyg daugiašakis ažuolas, suspėjęs per gyvenimą nuveikti labai daug svarbių darbų Lietuvai, kuri jam visada buvo pati svarbiausia gyvenime. S. Vaitekūnas apgailestavo, kad toks žmogus yra gerokai primirštas, jo atminimas Marijampolėje įamžintas tik Rygiškių Jono gimnazijoje, kur mokėsi būsimo vyskupas ir politikas.

Algis Vaškevičius – Lietuvos žurnalistas, „Draugo“ bendradarbis.

Lietuviai dalyvauja labdaringoje veikloje

Šeštadienį, birželio 4 d., Community Services for Autistic Adults and Children (CSAAC) fondas, kovojantis su vaikų autizmu, sulaukė dosnios rėmėjų paramos – renginio „Mada, muzika ir menas prieš autizmą“, kuris vyko istoriniame City Tavern klube, Washington, DC. Vakarą svečiai (jų susirinko per 150) skanavo maistą, rungėsi tyliosiose varžytuvėse ir klausėsi fortepijoninės muzikos koncerto, kurį atliko pianistas Edvinas Minkštimas, vos prieš keletą savaičių apgynęs daktaro laipsnį garsojoje Juilliard akademijoje.

Vakare, laikrodžiui išmušus devynias, organizacinio komiteto nariai Janine Schoonover ir Kimberly

Robinson pristatė aukštosios mados pasirodymą. Savo kūrybą rodė Maggie Burgess iš „CAS Boutique“ ir Don Patron, Washington, DC gyvenantis menininkas. Pastarojo kurtus rūbus puošė autizmu sergančių vaikų, sulaukusių paramos iš CSAAC fondo, nuotraukos. Renginyje buvo surinkta per 10,000 dol. autizmo tyrimams ir paramai.

Rengimo komitete dirbo Lolly Amos, Rokas Beresniovas, Bill Farrant, Wendy Gordon, Michele Lebar, dr. Richard Meyer, Kimberly Robinson, Janine Schoonover, Marilyn Thompson, Angeliqve Velez ir Jenny Zinn.

„Draugo“ info

Renginio ruošėjai ir dalyviai Edvinas Minkštimas (kairėje) ir Rokas Beresniovas. Edvino Minkštimo asmeninio albumo nuotr.

Vytautas Burkūnas, gyvenantis **Webster, NY**, pratęsdamas metinę „Draugo“ prenumeratą paaukavo laikraščio leidybai 50 dol. Tariame nuoširdų aciu.

Joana Tautvila, gyvenanti **Lake Villa, IL**, pratęsdama metinę „Draugo“ prenumeratą prie mokesčio pridėjo 50 dol. auką. Nuoširdžiai Jums dėkojame.

Alfonas Bimbiris, gyvenantis **Boise, ID**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir prie mokesčio pridėjo 70 dol. auką. Labai aciu, kad mus skaitote ir remiate.

SIŪLO DARBĄ

SPA Constantine grožio salonui reikalingi terapistai, estetikos ir manikiūro specialistai.
Tel.: **708-805-2696**, Penny

South side intermodal trucking company looking for experienced CDL drivers. 80% drop and hook.
Call Mr. White at
815-834-9090

ŠVENTADIENIS

Sekminės

Jos perkeičiančioji malonė

KUN. VYTENIS VAŠKELIS

Švč. M. Marija ir Jėzaus mokiniai Šventosios Dvasios troško, Jos laukė, ir Ji išsiliejo ant jų tarsi Viktorijos kriklio vandenys. Jų užsėdės pasiekė ir net tų Jeruzalės miestelėnų ausis, kurių širdys buvo aptukusios ir apkurtusios. Kai kurie iš jų, matydami apaštalus, įvairiomis kalbomis skelbiančius Dievo darbus, užuot pripažinę Jo visagališkumą kreivomis lūpomis šaipėsi: „Jie prisigėrę jauno vyno“ (Apd 2, 13).

Apaštalai ne nuo svaigalų atrodė apsvaigę, bet nuo paragauto dieviškų Velykų pokylio vyno, kuriame nėra nė vienos alkoholio molekulės, nes, kas egzistuoja anapusybėje, viskas pripildyta transcendentiniu namarumu. Taigi, kai žmogų apsvaigina Šventoji Dvasia, tada iš jo burnos ne alkoholio tvaikas sklinda, bet jo širdis ir lūpos byloja naują gyvenimo patirtį bei kokybę.

Vienas krikščionis liudijo: „Skridau lėktuvu. Keliaudamas skaičiau knygos apie Šventąją Dvasią paskutinį skyrių. Staiga Dvasia tarsi išžengė iš knygos puslapio ir išžengė į mano kūną. Man iš akių ėmė plūsti ašaros. Pradėjau melstis. Mane apėmė Galybė, daug didesnė nei aš.“

Nebūtina tik skrendant lėktuvu (tarsi savaime būtime arčiau dangaus) medituoti apie Dievo Dvasią, idant Ji mus patrauktų prie savęs ir užvaldytų. Ji savo stipriausią malonių vėją mums pučia tada, kai mato, jog mes jau esame subrendę priimti dangiškuosius dalykus (Jn 3, 12) ir jais tinkamai pasinaudoti.

Šv. Antanas Paduvietis (jo gimimo dangui diena – 1231 m. birželio 13-oji), sulaukęs 23 metų, gavo teologijos bei kanonų teisės magistro laipsnius, o 1220 metais buvo iššventintas kunigu. Kai iš Maroko į Koimbrą (Portugalija) buvo parvežti dėl Kristaus nukankintų penkių brolių pranciškų kūnai, tada šv. Antanas, apie tai sužinojęs, užsidegė troškimu nukankinti kankinystės vainiko rožę. To laikmečio kronikoje yra užrašyti jo žodžiai: „O, kad Aukščiausiasis mane apdovanotų kankinio vainiku!.. O, kad aš galėčiau atsiskirti su šiuo pasauliu tokia palaiminta mirtimi!“

1220 metais vyresnieji pranciškų broliai Antaną išsiuntė į Maroko misijas, ir buvo manoma, kad jis iš jų jau nebegrįš namo. Vis dėlto jam nebuvo lemta mirti Afrikoje, nes Dievo Apvaizda leido maliarijos karštine susirgti kelionėje.

Nors šv. Antanas šį pasaulį paliko sulaukęs vos 36 metų, tačiau visas jo gyvenimas – nuolatinė malda, pasiaukojantys labdaros darbai, už-

degantis klausytojus Dievo žodžio skelbimas, nuoširdžios atgailos praktika, ant kurios buvo mūrijamos nuodėmės neįveikiamos šventumo sienos, liudija, kad jis yra vienas ryškiausiai skambančių akordų visuotinėje Kristaus meilės simfonijoje.

Šv. Tomo Akviniečio žodžiai, bylojantys apie Šventosios Dvasios nuolatinį augimą, tinka ne tik šv. Antanui Paduviečiui, bet ir mums: „Kaskart, kai didėja dorybė ar augama malone, vyksta neregimasis Dvasios atsiuntimas (...); kai žmogus pradeda naują veiklą ar išžengia į naują malonės būklę: pavyzdžiui (...), kai meilės kaitros pastūmėtas rizikuoja būti nukankintas ar atsižada savo turtą, ar ryžtasi kokiems kitiems sunkiems ir atsakingiems dalykams.“

Vis dėlto kaip iki Sekminių meilės protrūkio apaštalai mokėsi iš mūsų Motinos Marijos ištvermingos maldos, kantrybės laukime ir tyrumo puoselėjimo širdyje, taip ir mes tik tada būsimė iš aukščiau paliesti mūsų būtį kaskart perkeičiančios bei stiprinančios Šventosios Dvasios galybės, kai pirmiausia leisime Jos malonei mus apvalyti nuo bet kokio savimeiliško jusliško trukdančio dykai semtis ir iki soties gerti gyvojo vandens.

Šv. Bazilijus Didysis rašė: „Nusivalius purvus, kuriais buvome susitepę per nuodėmę, ir susigražinus prigimtinį grožį, tarsi nuvalius pavelslą ir taip atkūrus pirminį jo pavida, pagaliau tampa įmanu prisirartinti prie Parakleto (...). Kūniškojo žmogaus protas nėra išlavintas kontempliuoti, toks žmogus savo protą prasmegdina kūniškų minčių pelkėje ir nebegali pakelti akių į dvasinę tiesos šviesą. Todėl pasaulis, tai yra gyvenimas, dar labiau negauna Dvasios malonės, nei ligota akis nesugauna saulės šviesos.“

Šventoji Dvasia, Tu esi Švenčiausiosios Trejybės Asmuo, turinti dieviškos prigimties pilnatvę, kuri taip pat priklauso ir Tėvui, ir Sūnui. Ateik į mūsų širdis ir gyvenimus! Savo meilės kaitra sudegink mūsų nuodėmių liekanas ir sutraukyk visas slaptų ambicijų grandines, įkalnusias mūsų tikrąją laisvę. Viešpaties Dvasia, taip apsvaigink mūsų protus ir širdis, kad mes trokštume Trejybę, save bei artimą, esančius Joje, labiau pažinti bei mylėti negu šį praeinantį pasaulį.“

Bernardinai.lt

Kun. Vytenis Vaškėlis, SJ – Kauno arkivyskupijos ekonomas, Kauno Šv. Antano Paduviečio parapijos klebonas.

Gyvenimo nuotrupos

JUSTINAS PIKŪNAS

Nr. 21

Didžiomis asmenybėmis man tapo vysk. Motiejus Valančius, vysk. Pranciškus P. Būčys ir prel. Mykolas Krupavičius. Valančiaus darbai – pamokslai, knygos – skaidrino, mokė ir gaivino tautą. Jis blaivino ją važinėdamas po parapijas, kviesdamas kunigus ir žmones žengti blaivybės keliu. Tauta reikšmingai pakrypo į šį kelią. Krašte buvo deginamos kaimo ir dvarų karčiamos.

Vysk. Būčys buvo mokslo skleidėjas, Lietuvos katalikų universiteto kūrimo entuziastas, LKMA ideologas, spaudos bičiulis, socialinių problemų sprendėjas. M. Krupavičiaus iškaltumas buvo įtikinantis. Jo sistemiškai kuriama Žemės ūkio reforma leido Lietuvoje atsiskleisti ūkininkų tautai. Tebesu atviras jų idėjoms, vertinu jų logišką, drasią ir iškilią tarnybą Bažnyčiai ir tautai.

Giliai veikia Adelė Dirsytė, „Marija, gelbėk mus“ autorė. Jau prieš sovietinį ištrėmimą būdama dvasinio ugdymo vadovė, ja išlieka ir nežmoniškoms Sibiro sąlygomis. Ji tiesiog kvėpavo gyvu tikėjimu, mylėjo, mokė ir stiprino kitas kalines. Esu įsitikinęs, kad jai kelias į paskelbimo šventąją su laiku bus atvertas. Tada tauta dar labiau pajus jos malonių gausą.

Regina ir Justinas Pikūnai su Rasa.

Nors ir skirtingai nuo herojų, reikšmingą įtaką man turėjo bičiuliai tapę draugai. Skirtinguose gyvenimo etapuose jų buvo daug. Neminėsiu vaikystėje buvusių draugų, nes jų įtaka, man atrodo, nebuvo didelė. Gimnazijos metais suartėjau su Gediminu Byla(ičiu), Ignu Navicku, Petru Kisieliumi, Vladu Bardzilausku, kitais. Universiteto studijų metu tarp artimų draugų šalia anksčiau minėtų prisijungė Vytautas Majauskas, Zenonas Prūsas, Zigmas Smilga, kiek vėliau – Romualdas Kriaučiūnas, Petras Žemaitis. Neminiau merginų ir ponų – jų buvo gal žymiai daugiau negu vyrų. Minėtųjų draugiškumą ir pagalbą vertinu aukštu pažymiu. Jie pajūvairino mano gyvenimą suteikdami daug džiaugsmo ir laimės pojūčių. Jie stiprino mane, kai jaučiausi vienas ir vienišas, kai gulėjau ligos patale.

...

Išklausęs vieną dviejų valandų prof. Prano Dovydaičio paskaitą Miroslove 1932 metų pavasarininkų šventėje, savo ateities viziją pradėjau

sieti su mintimis tapti daktaru, gal ir profesoriumi. Troškau daug žinoti, troškau suvokti žmogaus proto galią, jo būtį ir paskirtį. Gimė troškimas išmokti kalbėti, kaip jis kalbėjo. Nors laikai buvo sunkūs ir paskatos mažos, žengiau tuo keliu – tapau profesoriumi. Mane stebino popiežius Pijus XII – jo vidiniai darbai ir enciklikomis reformuojama Katalikų Bažnyčia sunkiais Antrojo pasaulinio karo metais.

Į širdį bėriau jo išmintingus žodžius Sorbonos universiteto studentams ir vadovybei, pasakytus gražia prancūzų kalba šventaisiais 1950 metais Šv. Petro bazilikoje. Manyje įkvėpė norą filosofuoti dr. Antanas Maceina savo iškilomis mintimis ir bandymais nuspėti Lietuvos, Europos ir žmonijos ateitį. Jis kalbėjo, sakyčiau, poetine kalba. Žavėjo mane kun. Stasio Ylos degantis idealizmas, jo rūpesčiai kiekvienu jo aplinkoje atsiradusiu asmeniu, ypatingai vaikais ir jaunimu. Mane stebinančiomis asmenybėmis tapo filosofai: docentas, vėliau prof. Antanas Maceina, kurio paskaitas išklausiau Kaune, ir prof. Romano Guardini – Miunchene. Jų mintys strigo giliai į mano sąmonės gelmes. Jos skatino mane žvelgti giliai į žmogaus esmę, ban-

dyti spręsti žmonių ir tautų dilemas XX a. kontekste.

Sunku nepaminėti prof. Vytauto Landsbergio, nes jis yra išskirtinis XX a. tautos didvyris. Landsbergis heroiskai sprendė Lietuvos ateitį kritiška laisvės priešaušryje ir pirmaisiais Nepriklausomybės metais, Vilniuje dar teberiaujant rusų tankams. Jis nepabūgo galimų sovietinės meškos smūgių. Kitos iškilios asmenybės kaip dr. Adolfas Damušis, kun. Arvydas Žygas, dr. Petras Kisielius taip pat pasipuošė pluoštais reikšmingų darbų ir pasiekimų jaunimo ugdymo ir visos tautos labui. Jų mintys, lūkesčiai ir entuziazmas lietuviybės darbams dažnai stebina vo mane. Jie tapo mano herojais.

Tokios asmenybės mane tiesiog vertė sutikti sunkioms ir sudėtingoms pareigoms (būti SAS CV pirmininku, Kėstučio korp. pirmininku, ASS CV pirmininku, AF vadu, ALRKF pirmininku, LKMA Detroit židinio steigėju ir pirmininku, „Pax Romana“ vykd. komiteto nariu, Dainavos direktorių tarybos nariu).

Bus daugiau.

SVEIKATA

N. Aušrienė: „Ligonių sielovados esmė – suteikti dvasinę ir emocinę pagalbą“

Siūlome pokalbį apie Lietuvoje kol kas dar gana naują praktiką – pasauliečių kapelionų tarnystę ligoninėse. Autorė Nora Aušrienė šiuo metu gyvena JAV, kur baigė Čikagos Liuteronų teologijos mokyklą (Lutheran School of Theology) bei kapelionystės rezidentūrą Rush University ligoninėje Čikagoje. Ji jau 7 metus dirba kapelione Weiss Memorial ligoninėje Čikagoje. Lankydamasi Lietuvoje Nora skaitė paskaitų ciklą kapelionystės tema LCC tarptautiniame universitete Klaipėdoje. Ta proga autorė sutiko pasikalbėti su Bernardinai.lt.

– Kokia yra dvasinio palydėjimo arba kapelionystės praktika JAV bei kitose jums pažįstamose šalyse? Koks čia pasauliečių vaidmuo, juk jie negali teikti sakramentų?

– Sielovadininkas, kapelionas nebūtinai turi būti ordinuotas asmuo, t. y. išsventintas dvasiškis. Šiuo atveju kalbu apie profesionalią sielovadą, o ne savanorius. Būsimam profesionaliam kapelionui keliami kitojie reikalavimai. Sielovadininkas gali būti bet kurios religijos asmuo, įgijęs teologijos magistro laipsnį (seminarijoje, rečiau – universitete). Tačiau teologijos laipsnio neužtenka. Didžiosios Amerikos ligoninės, kurios turi CPE programas (Clinical Pastoral training – Klinikinės sielovados mokymai), norintiems tapti profesionaliu kapelionu, siūlo dviejų lygių rezidentūros mokymo programas. Pirmasis lygis (taip ir vadinasi: CPE level I) yra 3 mėnesių programa, ir ji yra privaloma visų seminarijų studentams, besirengiantiems tapti išsventintais dvasininkais ir darbui parapijose.

Taip pat ir studentai, kurie nori tapti kapelionais, vėlgi pabrėžiu – ordinacija nėra būtina – irgi pirmiausia turi išklausti šį pirmojo lygio kursą. Jei studentas nusprendžia toliau mokytis kapelionystės, jis tęsia antrojo lygio studijas ligoninėje, rezidentams skirtoje programoje – CPE LEVEL II. Programa trunka 4 trimestrus – visus metus.

Ši programa labai įtempta, ją būtų galima palyginti su gydytoju rezidentūra, kai darbo diena drauge su naktiniais budėjimais išsiplečia iki 30 valandų. Mokymas susideda iš klinikinio darbo su ligoniais ir teorinėmis žiniomis bei įtempto darbo su prižiūrėtoju ir studentų grupe, kurią sudaro nuo 4 iki 7 asmenų.

Kapelionystės esmė – suteikti dvasinę ir emocinę pagalbą krizę patiriantiems žmonėms: sergantiems, mirštantiesiems, gedintiems, nusivylusiems.

Kapelionas gali būti bet kurios konfesijos ar religijos asmuo, suteikiantis dvasinę pagalbą bet kurios konfesijos ar religijos asmeniui. Ši praktika – konfesiškai būti neutraliam – yra vienas iš pagrindinių kapelionystės mokymų: kapelionas sutinka pacientą ir suteikia jam paramą pagal jo dvasinius, emocinius, psichologinius poreikius, nepiršda-

mas savo religinių įsitikinimų. Jei pacientas yra kitos religijos ar konfesijos nei kapelionas ir nori kalbėtis ar gauti sakramentus iš savo religijos dvasininko, kapelionas visuomet pasirūpins jį iškviesti ir atsižvelgs į asmens pageidavimus.

Taip atsakau į klausimą, kodėl kapelionas nebūtinai turi būti ordinuotas asmuo. Jei pažvelgtume į kapeliono tarnystės apimtį, darbų įvairovę, atliekamą ligoninėje su pacientais, jų šeimų nariais, medicinos darbuotojais, matytume, kad sakramentų teikimas sudaro tik penktadalį šios tarnystės žmogui. Didžiausia tarnystės dalis skirta įvairių krizių – dvasinių ir emocinių – įveikimui: gedulo tarnystė, buvimo kartu tarnystė, pagalba priimant gydymo ar paliatyvinės slaugos sprendimus, glaudus darbas su medicinos darbuotojais. Taip pat diskusijos su ligonio šeima, etikos klausimų sprendimas, paramos grupių sudarymas, jų vedimas ir įvairi kita tarnystė.

– Savo paskaitose kalbate apie gedėjimą, dvasines krizes, rizikos atvejus. Ar galėtumėte trumpai pristatyti šią tematiką? Koks čia kapeliono ar sielovados darbuotojo vaidmuo?

– Nenorėčiau labai išsiplėsti, nes kiekvieną iš šių temų nėra labai paprasta aptarti keliais žodžiais. Apie gedėjimą. Žmogus gedi dėl bet kurios netekties – ar tai būtų mylimo žmogaus mirtis, ar sunki liga, skyrybos, namų, šalies, darbo netekimas. Patyręs netektį žmogus išgyvena gedėjimą – šoką, baimės, kaltės jausmą, pyktį, depresiją ir galiausiai ateina susitaikymas. Reikia leisti sau gėdėti, neslopinti jausmų. Leidžiant sau šnekėti, verkti, atveriami jausmai, ir jie giliai išgyvenami. Leidžiant sau išjausti – paleisti jausmus tokius, kokie jie yra, siela natūraliai gyja. Paskaitose kalbėjau apie tai, ką turėtų žinoti sielovadininkas, slaugytojas, šalia esantis artimas žmogus ir pats gedėtojas apie paramą, būdus, kaip palengvinti kančią ir pagelbėti išgyventi gedulą, skirtingas gedulo formas, ypač sudėtingą gedulą: patyrus vaiko netektį, savizudybę, staigią mirtį, kelias netektis iškart.

Kiekvieno žmogaus netektis yra unikali, todėl nėra griežtų taisyklių, kaip kas turėtų gėdėti ir kiek laiko tai turi užtrukti. Gedinčiam nereikia patarimų, jam reikia buvimo šalia, empatijos ir nuoširdžios atjaunos.

Žmogus, esantis dvasinėje krizėje, šiuo atveju kalbėjau apie pacientus ligoninėje, paprastai atvirai nepasako apie savo dvasinius poreikius. Todėl sielovadininkui svarbu žinoti, kaip atpažinti dvasiškai palūžusius žmones, kažkada turėjusius tikėjimą ir dėl kažkokių priežasčių jo netekusius. Tokie pacientai, būdami dvasinėje krizėje (dažnai ši krizė yra depresijos priežastis), lėčiau gyja ir jų mirtingumas didesnis.

Šiuo metu Amerikos medicinoje ypatingai pabrėžiama, kad į pacientą reikia žiūrėti visuminiu požiūriu.

AKIŲ LIGOS

**DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER**
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
**4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL**
Tel. 708-422-8260

Dr. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101
Valandos susitarus

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
**6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638**
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų
skausmų gydymas

**SKELBIMŲ SKYRIUS
TEL. 773-585-9500**

Gydytojas įvertina ne vien medicines problemas, bet esant ypač sunkiai ar nepagydomai ligai stengiamasi įvertinti paciento emocinę ir dvasinę būseną, taip jį nukreipiant, jei yra reikalas, pas psichologą, kapelioną ar kitus specialistus, priklausomai nuo poreikių. Kapelionas šiuo atveju glaudžiai bendradarbiauja su visu medicininiu personalu, dalyvauja tarpdisciplinariuose susitikimuose, kur aptariama paciento būklė, kad iš karto galėtų įsiterpti į paciento gydymą.

– Mirties ir mirimo tema šiandien yra viena iš didžiųjų mūsų kultūros tabu. Nenorime apie tai kalbėti, tad neretai artimieji prie mirštančiojo pasijunta visiškai bejėgiai, nežinantys kaip elgtis. Ką apskritai turėtume visi žinoti apie mirtį, žvelgiant iš emocinio taško?

– Ko reikia mirštančiajam, ko reikia šalia esančiam? Dažnai šeimos

nariai vengia kalbėti. Vengia kalbėti apie mirtį, bet svarbiausia – vengia kalbėti apie savo jausmus, išgyvenimus. Tačiau kada mes suartėjame? Jei mylime, kalbame apie savo jausmus, ir taip tampame artimi. Kai skauda abiem kartu – turime taip pat ir kalbėti. Kalbant bendras skausmas ir išgyvenimai suartina, ir taip nusiima didžiulė slėpimo, apsimitinėjimo našta. Mes turime būti kartu ir džiaugsme, ir skausme – tai mūsų prigimtis.

Mirštantysis dažniausiai nori šnekėti apie mirtį, savo baimes, egzistencinius klausimus: kas dabar? Kas po to? Mirštantysis dažnai jaučiasi vienišas. Kai jis/ji pasiruošę kalbėti, kalbėkitės. Tai visai nebaisu. Mes visi esame tame pačiame kelyje. Per šį bendravimą galima labai daug ko išmokti, nes ne mes vedame, mus veda išeinantys.

Susirašinėjo
**Saulena Žiugždaitė
Bernardinai.lt**

ATLANTIC Express Corp. 1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight
Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Auto Export
Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages
Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje

Air Freight
Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Trucking
Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

Naujas PL redaktorius tiki, jog lietuviai pasaulyje – lyg nearti dirvonai

DALIA CIDZIKAITĖ

Prieš keletą dienų Amerikoje gyvenančius žurnalo „Pasaulio lietuvis“ skaitytojus pasiekė naujas balandžio mėnesio numeris. Jame pirmą kartą į žurnalo skaitytojus kreipėsi naujasis jo redaktorius, London mieste, Jungtinėje Karalystėje (JK), gyvenantis Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos (PLJS) pirmininkas Kęstas Pikūnas. Prie žurnalo, leidžiamo nuo 1963 metų, vairo stoji jaunas, sumanymų ir patirties nestokojantis žmogus, kuris tiki Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB), o tuo pačiu – ir paties žurnalo ateitimi. Jo planuose – ne tik „Pasaulio lietuvių“ atgaivinimas, bet ir noras keisti požiūrį į globalią Lietuvą ir pradėti dialogą tarp Lietuvos ir išvykusiųjų.

Gimęs ir užaugęs Panevėžyje, 2000 metais K. Pikūnas išvyko į JK mokytis. Gyvendamas JK, ilgą laiką nieko bendro su lietuvių neturėjo, bet, laikui bėgant, vėl sugrįžo prie lietuviškos veiklos, kuri, pasak K. Pikūno, yra „dalis savęs įgyvendinimo, suvokimas, ką iš tiesų galiu padaryti, sukurti“.

Neseniai Vytauto Didžiojo universitete, Lietuvių išeivijos institute, įvyko susitikimas su naujuoju „Pasaulio lietuvių“ redaktoriumi. Jo metu kalbėta apie pasaulio lietuvių kaitą – jos nūdieną ir ateities vaizduotę, mėginta provokuoti, klausiant, kokia misija laukia naujosios žurnalo redakcijos. Be K. Pikūno pokalbyje dalyvavo ir jam vadovavo Instituto darbuotojai Mykolas Drunga ir Egidijus Aleksandravičius.

M. Drunga: Kai kūrėsi žurnalas ir PLJS, Lietuva buvo okupuota, tarp pasaulio lietuvių ir Lietuvos stūksojo geležinė uždanga. Todėl dabar turbūt reikšmingiausia yra tai, kad Lietuva yra pasaulio valstybė, ir išeivija jau nėra tremtiniai. Yra tokia mokykla, kuri sako, kad organizacijos ir leidiniai negali būti dirbtinai tęsiami. Kaip „Pasaulio lietuvis“ atspindės tą radikalų pokytį, kai Lietuva jau nėra okupuota, o jos išeiviai turi visai kitokias sąsajas su savo tėvų karštu, nei turėjo, pvz., prieš 30 metų? Juk nėra jokių politinių užduočių?

K. Pikūnas: Dabar yra laikas, kai viskas tik prasideda. „Pasaulio lietuvis“ leidžiamas nuo 1963 metų, PLJS susikūrė 1966 metais. Manau,

Kęstas Pikūnas.

kad, nepaisant, jog tos šaknys ir yra gilios, dabar yra ta naujoji pradžia, kuri apibūdina visą išeiviją ir parodo, kad ta kaita reikalinga. Nors tai – savaime suvokiamas dalykas, bet apie tai nedaug kas šneka. Reikia keisti požiūrį į globalią Lietuvą plačiąja prasme ir pradėti dialogą tarp Lietuvos ir išvykusiųjų. Ir kurti „praktišką“ globalią Lietuvą. Kokia ji bus, priklausys nuo to, kiek žmonių į tą kūrimą įsitrauks, kaip mes aiškiai sugebėsime pristatyti savo tikslus ir viziją ir kiek būsime stiprūs ir turėsime kantrybės.

PLB po 1991 metų, kai Lietuva atgavo nepriklausomybę, nesugebėjo tinkamai prisitaikyti prie pokyčių ir tai, mano nuomone, atitolino lietuvių užsienyje nuo lietuvių Lietuvoje. Todėl norime apjungti tą bendruomenę plačiau, kad įtikintume, jog tas lietuvis, piešiamas Lietuvos žiniasklaidos, nėra kitoks, kad Lietuva čia ir ten yra vienoda. Mūsų [„Pasaulio lietuvių“ – D. C.] tikslas – supažindinti su tuo lietuviu ir kurti išliekamąją vertę ir dialogą.

Mano istorija su „Pasaulio lietuvių“ prasidėjo praeitą vasarą, kai vyko PLB pirmininkų suvažiavimas. Tame suvažiavime vienas iš svarstytų klausimų ir buvo „Pasaulio lietuvių“ ateitis. Prisipažinsiu, apie žurnalą buvau girdėjęs, buvau į rankas paėmęs, bet į jį neišgilinęs. Kodėl sutikau būti naujuoju redaktoriumi? Pats dirbau spaudoje 5–6 metus Londone, be to, buvo įdomu pabandyti. Pirmas numeris jau išėjo – prisivilęs žingsnis su gramatinėmis klaidomis, bet tai parodo, kad tobulėti ir parodyti, koks jis gali būti, dar yra vietos.

E. Aleksandravičius: Kaip jauti

Naujo žurnalo „Pasaulio lietuvis“ viršelis.

paskutinio 20-mečio „Pasaulio lietuvių“ istoriją? Nes, žiūrint iš šalies, redagavimas nuolat trūkčiojo ir, regis, ne todėl, kad redaktoriams trūko profesinio pasiruošimo, bet kad buvo prasmės stygiaus prieuoliai. Kad galbūt iš tikrųjų laisvės sąlyga yra tokia – gal nebereikia, nėra prasmės dabartinių komunikacijų sąlygomis leisti leidinį? Ankstesniems, geležinės uždangos atskirties lietuviams „Pasaulio lietuvis“ buvo susižinojimo priemonė, o dabar tas susižinojimas vyksta per Lietuvą, didžioji dalis medžiagos atiteka iš Lietuvos. Ar iškilo tokie klausimai?

M. D.: Jei [žurnalas] prarado prasmę, galima surasti kitą prasmę. Išeivijoje jau nereikia išlaikyti lietuviybės, nesugadintos komunizmo babilos. Nereikia versti jaunosios kartos žūtbūt išlaikyti lietuvių kalbą, kad ši nesunykėtų Lietuvoje. Dabar pasaulis yra besikeičiantis, visi apie viską žino, neliko juoda-balta, raudona-balta dichotomijos. Nauja misija būtų „Trys milijonai“ [JK lietuvių jungiantis tinklalapis www.trysmilijonai.lt – D.C.]? Kaip ta patirtis padės?

K. P.: „Trys milijonai“ yra svartinė, sukurta iš idėjos, nostalgijos Lietuvai. Ji augo ir augo ir išaugo į didelį tinklalapį, kuris įgijo didesnę pagreitį, kokio net nesitikėjome. Tai – visuomeninė veikla. Kodėl aš tai darau, koks tikslas? Atrodo, tą tikslą tu žinai ir, jei kas paklaustų, atsakytum – skatinti lietuvių ar kurti lietuvišką šeimą. Bet iš tikrųjų vienu sakiniu, koks tas kasdieninis tikslas, iki šiol negaliu nusakyti, nes jis nuo-

lat keičiasi, kadangi lietuviai pasaulyje yra lyg nearti dirvonai. Ir kai pradėsi dirbti, pamatai, kiek daug galima padaryti. Sudėtingiausias dalykas yra surasti pusiausvyrą tarp visuomeninės veiklos ir saviveiklos. Kaip galima save vėl ir vėl kiekvieną dieną atrasti. Tai amžinas ir įdomus klausimas.

E. A.: Kai mąstome praeitį, viskas gana aišku. Pirmosios išeivijos bangos buvo iš esmės socializuoti, organizuoti žmonės, jiems buvo aišku, ką reiškia savanoriškas, visuomeninis darbas. Su posovietiniais žmonėmis yra kitaip. Jų organizuotų yra vos keli šimtai. Todėl žiniasklaida susiduria su kitokia auditorija, kurių didelė dalis yra jauni žmonės, kurie gimė Lietuvoje, apie kurią mažai žinome. Kaip išivaizduoti tą auditoriją, kuri galėtų skaityti „Pasaulio lietuvių“?

K. P.: „Ar reikia leisti žurnalą, kas jį skaitys?“ – visiems buvo iškilęs tas pats klausimas. Ar jo skaitytojais bus tie patys prenumeratoriai, nes žurnalas iki šiol jiems ir buvo skirtas. Iki šiol jį prenumeravo JAV, Kanada, Australija, o naujosios emigracijos šalys – Anglija, Švedija ir kt. – net nežino, kas „Pasaulio lietuvis“ yra. Mano tikslas buvo žurnalą pakeisti, jį padaryti aktualesnį, kad jis atspindėtų mūsų dabartinį gyvenimą. Kad jis būtų ten [tose užsienio bendruomenėse – D. C.] rašomas. Vienas iš veiklos tikslų – kurti lietuvišką bendruomenę, duoti žmonėms daryti tai, ką jiems patinka daryti.

Bandome sukurti kažkokią priemonę, kad gyvenantys čia ir ten galėtų susitikti. Vienas iš tikslų – kad žurnalas būtų prieinamas tokiose vietose kaip oro uostai, kavinės ir restoranai, kad žmonės galėtų paimti jį į rankas. Todėl jis turi būti popierinis, o ne internetinis. Laikaisi nuomonės, kad, norėdamas daugiau sužinoti, turi skirti daugiau laiko. Internetas tarnauja ne tam. Manau, jog kol kas tokio žurnalo Lietuvoje nėra.

E. A.: Kiek „Pasaulio lietuvių“ redakcijos vaizduotėje yra siekio informuoti, o kiek uždavinys susijęs su intelektualine misija?

K. P.: Redaktoriaus tikslas yra nukreipti savo darbą į lietuvių atskirose šalyse, kita pusė – straipsniai ir ta intelektualinė pusė. Vienas iš tikslų – pačiam suvokti, suprasti skirtingą pasaulio lietuvių veiklą, žmones. Suvokti, kas yra globali lietuvių (mažosiomis raidėmis), o ne strategija. Visi nori to paties dalyko – visi nori bendrauti, visi nori būti suprasti, nes žinome, kad tai galima padaryti labai sudėtingai – kuriant komisiją, kurią prižiūri dar viena komisija ir panašiai.

Aš tikiu PLB, tikiu atgimimu. Dabar yra metas, kad būtų rytojus. Žurnalo turinys turi būti geresnis, jis turi būti storesnis. Yra daug spalvų, kurias turime surinkti, kurios parodys to lietuvių spalvas. Išsūkių dar yra labai daug.

Parengta pagal <http://live.tvdu.lt>

Diskusijos su Ilja Laursu metu LR ambasadoje Londone, JK.

Nuotr. iš asmeninio K. Pikūno albumo.

Runikių pradžios mokyklos mokytojas, šaulių būrio vadas, Jaunųjų ūkininkų ratelių steigėjas Jonas Dargis su mokiniais, 1930 m.

Prie senojo namo Velėniškiuose iš kairės: Emilija Šakenienė, x, Eugenija Šakenytė, Konstantinas Šakenis, apie 1936 m.

Trėmimams iš okupuotos Lietuvos ir Biržų – 70

ANTANAS SEIBUTIS

Birželio 14 dieną Lietuvos istorijoje liūdnas jubiliejus – prieš 70 metų pradėti pirmieji masiniai trėmimai iš Lietuvos. 1940 m. okupavusi Lietuvą, raudonoji valdžia suėmė nemažai buvusių valdininkų, politikų, eilinių Lietuvos gyventojų. Vien iki metų pabaigos dabar tyrinėtojai priskaičiuoja iki 3,000 suimtųjų.

Po metų 1941 m. birželio 14–18 dienomis įvykdytas pirmas masinis tremtinių ir kalinių išvežimas į įvairias Tarybų Sąjungos vietas – Novosibirsko, Tomsko sritis, Altajaus kraštą, Jakutiją, Komiją, Kazachsta-

ną. Tada iš Lietuvos iškeliavo 11 ešelonų su tremtiniais ir 4 ešelonai su suimtaisiais. Bendras išvežtųjų tremtinių, kalinių, represuotų skaičius siekia apie 18,000 žmonių.

Biržų kraštas nebuvo jokia išimtis. 1993 m. išleistoje knygoje „1941–1952 metų Lietuvos tremtiniai“ galima rasti jau beveik pustrėčio šimto ištremtųjų iš Biržų pavardžių. Per beveik 20 metų tie sąrašai buvo pildomi, tikslinami. Aišku, apskritai iš Biržų į Sibiro golgotas iškeliavo daugiau žmonių, nes nemažai žmonių buvo suimta, kalinta ir jie tuos kraštus pasiekė jau kaip kaliniai.

Kas gi buvo tie pirmieji biržiečiai tremtiniai? Tai mokytojai, pra-

dinių mokyklų vedėjai, mokyklų inspektoriai, šauliai, šaulių būrių vadai, ūkininkai, valstybės pareigūnai kaip 1936 m. Seimo pirmininkas ir valstybės kontrolierius Konstantinas Šakenis, Biržų visuomenės veikėjai, prekybininkai, verslininkai. Kaip matyti iš tremtinių sąrašų, dažnai būdavo suimama visa šeima, vyrą išsiųsdavo kalėti į lagerį, žmonos su vaikais laukdavo tremtinių dalia.

Galima skaičiuoti ištisas biržiečių šeimas, ištremtas prieš 70 metų – Andrejauskai, Astrauskai, Balbieriai, Bekeriai, Čerbulėnai, Dankbarai, Dargiai, Dirginčiai, Fridmanai, Gendleriai, Ignašiūnai, Kiseliai, Lip-

šicai, Namajūnai, Paulauskai, Povilioniai, Rakšniai, Steponavičiai, Šakeniai, Uogintai, Vanagai, Vidzickai, Žukai.

Dar vienas išskirtinis 1941 metų birželio trėmimų bruožas – į tremtį buvo išsiųsta daug mokytojų, jų šeimoms narių. Okupantų logika buvo tokia – mokytojai juk moko meilės savo kraštui, savo gimtinei, savo tautai, savo praeičiai, tad tokius tik į Sibirą!

Pirmųjų masinių trėmimų 70-ies metų jubiliejus mus verčia vėl ir vėl prisiminti pragaistingą bolševikinę ideologiją, prisiminti 1940 metų Tarybų Sąjungos okupaciją, lietuvių tautos kančias, netektis, išbandymus ir viltis.

Lietuva – „Europos savaitės“ centre

ANDRIUS ČEPONIS

Hamburgo Lietuvių Bendruomenės pastangomis, remiant Lietuvos Respublikos garbės konsului H. F. Saure, jau trečius metus iš eilės Lietuva pristatoma populiariame Hamburgo renginyje „Europos savaitė“. Tai, kad Lietuva – geografinis Europos centras, liudijo mūsų šalies stendo vieta pačioje prekybos centro „Europa Passage“ širdyje gegužės 9–14 dienomis. Kartu su Latvija ir Estija ji puikiai parodė Pabaltijo valstybių solidarumą, panašumus bei

skirtumus.

Organizuojant renginį taip pat sulaukta dėmesio ir paramos iš Baltijos turizmo centro. Hamburgo LB pirmininkės Oksanos Salomatinos didžiulių pastangų dėka bei talkinant būriui savanorių, prekybos centro lankytojai galėjo išsamiai susipažinti su Lietuvos kaimo turizmu, sanatorijomis, galimybėmis aplankyti mūsų miestus ir miestelius ir net lietuviška mada. Didžiulis šūsnis leidinių, išsamiai informuojančių bei žadinančių smalsumą domėtis mūsų šalimi, traukė įvairių tautybių

praeivius net vakare, pasibaigus darbo valandoms. O pasirinkimas buvo itin didelis: nuo vaizdingų miesto gidų, išsamių kaimo turizmo katalogų iki kultūrinių renginių kalendorių bei dėmesį į lietuvišką madą atkreipiančių skrajučių.

Lietuva prisistatė ne tik kaip kaimo turizmu patrauklus kraštas, bet ir kaip šalis, turinti būrį progresyviai bei konceptualiai mąstančių bei kuriančių drabužių kūrėjų. Tuo įsitikinti galima apsilankius tinklaraštyje LITMADA, kuris lietuvišką madą anglų kalba pristato visam pasauliui (www.litmada.blogspot.com). Fotografijos, video medžiaga bei pokalbiai su kūrėjais rodo jų talentą, sumanymus, atskleidžia mados užkulius.

Šiais metais jau beveik niekas neklausė, kur yra Lietuva, dauguma jau yra pabuvoję mūsų šalyje arba

žadėjo vykti. Pasak Erikos Davidavičiū, atsirado net austruolių, ketinančių važiuoti į Harley-Davidson susitikimą Klaipėdoje! Kuršių Nerija, Nida, Tomas Manas – tai pagrindinės sąvokos, kurios užsieniečiams siejasi su Lietuva. O Ryga šiais metais pagaliau rado savo vietą ir nebuvo painiojama su Vilniumi.

Tačiau Lietuvoje galima atrasti ir daug daugiau. Tai puikiai įrodė tautiečiai savanoriai, ne tik gyvai pasakodami apie savo šalį, bet ir atsakinėdami į galybę įvairių ir keblių klausimų. Pasitaikė ir netikėtų atvejų. Pasak Aurelijos Dahle, vieni Lietuvoje ieškojo Krokuvos, kiti norėjo plaukti Nevos upe, o tretieji atostogauti Lietuvos „Rūgėne“. Tačiau lietuvių žinios apie savo šalį nenuvylė ir dar kartą parodė, kaip mums yra svarbi tautinė tapatybė.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **JAV LB Lemont apylinkės Socialinių** reikalų skyrius birželio 15 d., trečiadienį, 1 val. p. p. kviečia visus į filmų popietę. PLC skaitykloje matysite filmo antrąją dalį apie Dzūkijos – ežerų, uogų ir grybų – krašto istorinį miestelį Merkinę.

■ **JAV LB apylinkė Cicero sekmadienį**, birželio 18 d., po lietuviškų šv. Mišių 9 v. ryto Šv. Antano šventovėje rengia 70 m. lietuvių trėmimo į Sibirą minėjimą. Pagrindinę kalbą sakys tremtinių šeimoje Vorkutoje gimusi Maironio muziejaus Kaune išėivių literatūros skyriaus vedėja Virginija Paplauskienė. Prieš atvykdamą į Ameriką, savo mokslus ji vainikavo daktarės laipsniu. Minėjimo pradžia 10 v. r. parapijos kavinėje. Nuoširdžiai kviečiame ne tik Cicero tautiečius, bet ir toliau gyvenančius atvykti ir dalyvauti šiame svarbiame minėjime. Visi bus vainikami kugeliu, kava, pyragais.

Virginija Paplauskienė.

■ **Švč. Mergelės Marijos Gimimo** bažnyčioje (Marquette Park) birželio 19 d. švęsime Tėvo dieną. Kviečiame dalyvauti bendroje maldoje. Po Mišių parapijos

salėje vyks tėvėlių pagerbimas ir susitikimas su kun. Dainiumi Gurevičiumi iš Vilkaviškio vyskupijos.

■ **Filisterių skautų sąjungos Čikagos** skyriaus vasaros gegužinė įvyks birželio 25 d. 1 val. p. p. Vilučių sodyboje, Schererville, Indiana. Daugiau informacijos gausite pas fil. Aušrelę tel. 630-243-6302. Apie savo ketinimą dalyvauti praneškite iki birželio 17 d. Pasimatysime gamtoje!

ISŠ ARTI IR TOLI...

■ **Birželio 25 d. Estų namuose, Jackson, New Jersey**, vyks vasaros šventė „Tėvų ir protėvių takais“. Kviečiame atsilipti visus JAV LB centrinio NJ apylinkės lietuvius, galinčius ir norinčius padėti suruošti šventę. Daugiau informacijos suteiks Rasa Miliūtė tel. 732-581-8796 arba el. paštu lietuviskabendrija@yahoo.com

■ **Birželio 30–liepos 3 d.: Neringos** stovykloje seselė Ignė ves krikščioniškojo gyvenimo stovyklą. Tel. pasiteiravimui 978-582-5592.

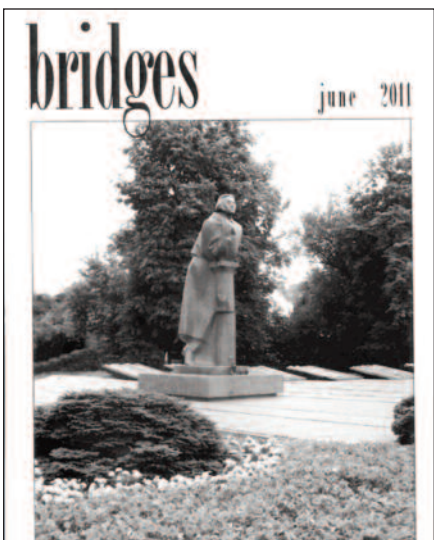
■ **XV pasaulio lietuvių mokslo ir kūrybos** simpoziumas vyks liepos 3–5 dienomis Kaune ir Vilniuje. Simpoziumas taip pat rengs bendras sesijas su liepos 4–5 d. Vilniuje vyksiančiu Pasaulio lietuvių ekonomikos forumu. Informaciją apie simpoziumą ir dalyvių registraciją galima rasti: www.simpoziumas.lt. Informaciją apie Pasaulio lietuvių ekonomikos forumą galima rasti www.plef.lt

■ **Liepos 24 d. nuo 3 val. p. p. iki 7 val. v.** vyks Lietuvos Dukterų tradicinė Mėlynų šventė. Dalios Tutlytės-Mrowiec mėlynų laukas laukia uogų rinkėjų. Varžytinės, muzika, gardžios suneštinės vaišės ir puikus pasibuvimas drauge. Laukiame jūsų „Blueberry Acres“, 32 McRae Rd. NE, Arlington, VA.

SPAUDOS APŽVALGA

„Bridges“

Pasirodė žurnalo „Bridges“ birželio mėnesio numeris. Ant viršelio – Adomo Mickevičiaus paminklo Vilniuje nuotrauka, manau, neatsitiktiniai. Prie šio paminklo prasidėjo pirmieji Ateidami daigai – prieš 24 metus ateidami į mitingą prie šio paminklo lietuviai parodė, kad nebepasidavė vergai. Kelias į laisvę nebu-

vo lengvas, jis prasidėjo gerokai anksčiau. Apie tai skaitytojas sužinos perskaitęs Marijonos Venslauskaitės Boyle straipsnį „Raudonosios kovos“.

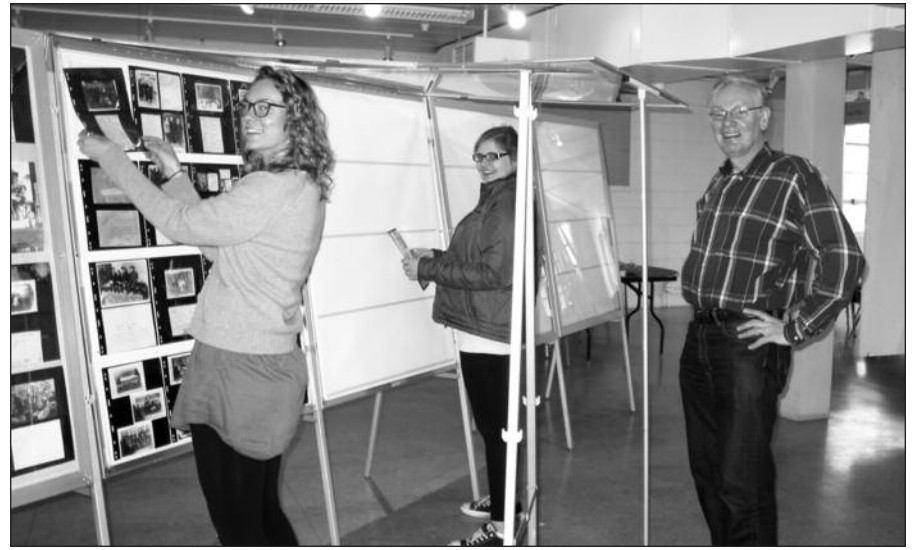
Birželio mėnesio numeryje Angelė Vyšniauskaitė toliau mus supažindina su Lietuvos etnografija. Šį kartą ji pasakoja apie lietuvių gyvenamąjį namą.

Skaitytojams pristatoma ir Rūta Šepetys, knygos „Between Shades of Gray“ autorė, bei pati knyga. Jeanne Dorr rašo apie svajonių išsipildymą, o Henry L. Gaidis – apie JBANC 50-mečio šventę.

Dr. Augustinas Idzelis tęsia pasakojimą apie savo tėvo archyvuose rastą įdomią istorinę medžiagą – savo giminaičių likimus, o besidomintieji tautosaka galės paskaityti pasaką „The Wise Princess“.

Žurnalo „Fotogalerijoje“ – pažintis su vienu seniausiu Europoje – Vilniaus universitetu.

Paruošė L. A.

Irena Balzekaitė, Aušrinė Plioplytė ir parodos rengėjas ir kuratorius dr. Audrius Plioplys ruošia parodą.

Balzeko lietuvių kultūros muziejus kviečia į renginių ciklą „Nepalaužta dvasia“, skirtą 1941 metų birželio trėmimų 70-osioms metinėms atminti

Šeštadienį, birželio 18 d. 2 val. p. p. Istorinė paroda „Smurto kronika“

Renginių ciklas „Nepalaužta dvasia/Hope and Spirit“ prasidės nuo istorinės parodos „Smurto kronika“, paruoštos Genocido aukų muziejuje Vilniuje. Paroda skirta 1941 metų birželio trėmimų 70-osioms metinėms atminti. Jos metu rodomi dokumentai ir nuotraukos, supažindinantys su Lietuvos nepriklausomybės praradimo aplinkybėmis, skaudžia pirmosios sovietinės okupacijos patirtimi: represijų pradžia, krašto sovietizavimu ir Juodojo Birželio tragedija, kai per keletą dienų į gyvulinius vagonus buvo sugrūsta ir iš Tėvynės išvežta apie 18,000 Lietuvos žmonių, tarp kurių buvo daug senelių ir vaikų.

Taip pat bus nuotraukų, laiškų, leidinių iš Balzeco lietuvių kultūros muziejaus ir Lituaniistikos tyrimų ir studijų centro fondų, privačių rinkinių.

Kartu bus atidaryta ir vaikų meno paroda: „Ką man papasakojo tėvai apie tremtį ir tremtinių gyvenimą Sibire“.

Lietuvių kilmės Šiaurės Amerikoje gyvenantys vaikai piešė piešinius, kuriuose atsispindi tai, ką jiems apie tremtį ir sunkų lietuvių tremtinių gyvenimą Sibire papasakojo jų tėvai ar seneliai.

Parodoje rodysimus kūrinius

vertino komisija. Apdovanojimams buvo skirta 500 dolerių. Parodą bus galima pamatyti muziejaus Meno galerijoje nuo 2011 m. birželio 18 iki rugpjūčio 31 dienos.

Parodos rengėjas ir kuratorius dr. Audrius Plioplys.

Atidarymo metu bus rodomas dokumentinis filmas „Birželio ledas“, pasakojantis apie fizinį ir dvasinį lietuvių tautos naikinimą pirmosios sovietų okupacijos metais ir per 1941 m. birželio trėmimus. Gyvi liudytojai – Irena Valaitytė-Špaukauskienė, Ričardas Vaicekuskas, Rytė Merkytė ir kiti – dalyvis prisiminimais apie tremtį prie Laptevų jūros. Jų pasakojimus papildys Gintauto Martinaičio piešiniai. 2001 m. (trukmė 30 min.) Filmą taip pat bus rodomas birželio 19–23 d. 12 val. p. p.

Mokestis: 10 dol., 5 dol. muziejaus nariams, vaikai iki 16 metų įleidi nemokamai

Daugiau informacijos rasite muziejaus svetainėje: www.balzekasmuseum.org arba paskambinę tel. 773-582-6500.

Muziejaus adresas: 6500 S. Pulaski Rd., Čikaga.

Muziejus atidarytas kasdien nuo 10 val. r. iki 4 val. popiet.

Janinos Monkutės Marks muziejus šeštadienį, birželio 11 d., šventė savo dešimtmetį. Šventės metu buvo galima ne tik pažiūrėti gausią J. Marks tekstilės darbų, sukurtų 1970–2001 m., kolekciją, bet ir parodą, kurią sudarė per dešimtmetį dovanoti darbai. Į šventę iš JAV atvyko visi keturi dailininkės Janinos sūnūs – Daniel, Peter ir Paul Marks bei Sigi Nagys – su šeimomis, gausybė svečių.

Nuotraukoje – M. K. Čiurlionio dailės muziejaus direktorius Osvaldas Daugelis, J. Monkutės Marks muziejaus direktorė Dalia Minkevičienė-Jazdauskienė ir vienas J. Marks sūnų Paul Marks šventės metu.

Laimos Apanavičienės nuotr.